Søker

Institusjonsopplysninger

Institusjonsnavn	Troms og Finnmark fylkesbibliotek
Institusjonens e-postadresse	birgit.larsen@tffk.no
Postadresse	Postboks 6600
Postnummer	9296
Poststed	TROMSØ
Institusjonens leder	
Fornavn	Birgit
Etternavn	Larsen
Telefon	77 788 218
E-post	birgit.larsen@tffk.no
Er institusjonens leder kontaktperson for prosjektet?	Nei
Kontaktperson	
Fornavn	Ellen Berg
Etternavn	Larsen
Telefon	77 788 223
E-post	ellen.larsen@tffk.no

Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype	Forprosjekt

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel	Livslang lesing - et prosjekt i støpeskjeen
Mål	Målet er å gjøre bibliotekene i Troms i stand til å skape og opprettholde lesere, fra tidlig barndom til alderdom. Sammen med bibliotekene og eksterne samarbeidsparter søker vi å systematisere og videreutvikle arbeidet med å skape tilknytning til lesing og utvikle leseidentitet, i barndom, ungdom og voksen alder. Sammen med andre aktører i lesefeltet ønsker vi å finne ut hva som skal til for å vekke leseinteressen, for noen for første gang, for andre på nytt. Hvordan motivere til å ta opp boka når det butter i mot? Og hva med de som aldri ble lesere, kan vi nå dem i ungdommen, som foreldre eller i godt voksen alder? Dette ønsker vi å undersøke gjennom et omfattende leseprosjekt i Troms, i samarbeid mellom folke-, skole og forskningsbibliotekene og fagmiljøene på lesing.

Prosjektbeskrivelse

Det forskes mye på lesing, og til og med leseglede legges under lupen. Resultatene viser at det går nedover. Leseprosjekt og kampanjer skal øke interessen. Virker det? Ikke nok, siden tallene peker i feil retning. Enkeltvis kan kampanjer ha en virkning for de som utsettes for dem, men frivillige lesekampanjer kan også øke forskjellene i befolkningen mellom de som leser av egeninteresse og/eller med støtte hjemmefra, og de som aldri frivillig tar opp en bok. Det er behov for en systematisk endring i hvordan vi ser på lesing og leseridentitet i samfunnet, fra foreldre til barnehage og skole og til voksne i alle aldre. Kommuner som har satset systematisk på lesing har opplevd en god effekt, som for eksempel Spangereid i Agder. Her har skolebiblioteket skapt en kultur for lesing omfavnet av hele skolen og derigjennom spredd videre ut til kommunens innbyggere.

Bibliotekene i Troms vil arbeide systematisk med lesing gjennom hele livsløpet. Dette fremgår både av Regional bibliotekplan for Troms 2017-2028 og Handlingsplan for Troms 2023-2028, i tillegg til at det ble avviklet et prosjektoppstartsmøte for Livslang lesing på høstens biblioteksjefmøte. Et nybrottssamarbeid med lærer- og barnehagelærerutdanningen på UiT, Norges Arktiske universitet vil kunne gi resultater på sikt, blant annet fordi framtidige lærere og barnehagelærere gjennom samarbeid med bibliotekene vil ha økt fokus på litteraturens plass i den enkeltes liv. Men lesing bør ikke kun begrenses til innlæring og skoleaktivitet, prosjektet ønsker å fremme samarbeid omkring

lesing og leseidentitet gjennom hele livsløpet. I forprosjektet vil det avdekkes hvor og hvordan lesing kan (gjen)oppstå som aktivitet i ulike settinger og perioder av livet.

Den utvidede Nasjonalbibliotekstrategien sier det er ønskelig å «styrke og videreutvikle formidlingsaktivitet og leselystsatsinger i landets folkebibliotek». Vi ønsker å sette leselystsatsinga i system ved å se lesemotivasjon som en folkerett som varer livet ut. Gjennom målretta samarbeid med utdanningsinstitusjoner, skoler og barnehager samt utvalgte lokale partnere kan bibliotekene i Troms rustes til å styre lesemotivasjonen i retning av et allemannseie, framfor et gode for de få.

I utviklingsprosjektet Livslang lesing ser vi for oss et forprosjekt (2024) samt to år med utviklingsprosjekt (2025-2026). Lengden henger sammen med kompleksiteten i det vi ønsker å oppnå med prosjektet.

Forprosjektets deler:
1) Finne samarbeidspartnere og «beste praksis». Dykke ned i forskning og lete opp beste praksis på feltet. Arrangere oppstartseminar og møter med mulige samarbeidspartnere, alt etter hvilke behov som avdekkes gjennom prosjektarbeidet. Det er allerede opprettet kontakt med UiT lærer- og barnehagelærerutdanningen. Foreløpige planer er samarbeid med bibliotek om praksis-oppgaver for studenter, men samarbeidet skal bygges videre. Følgeforskning er ønskelig i deler av prosjektet dersom vi finner midler, og forskerfellesskapet vi samarbeider med ønsker å se på mulighet for en PhD-søknad. Videre er samarbeid med skolene og barnehagene viktig. Det er her vi når flest, og ikke kun foreldre og barn som allerede er motivert for lesing. Det vil også være behov for samarbeid på tvers i kommunene, og med ulike partnere i enkeltkommuner.

2) Få på plass en organisering med god plass til bibliotekene. Samarbeid er en viktig forutsetning for å få et godt resultat, ikke minst med tanke på videreføring etter endt prosjekt. En robust organisering med medeierbevissthet fra flere parter vil være en viktig faktor og her vil vi bygge på erfaring fra tidligere store utviklingsprosjekt i Troms. Forprosjektet må også avklare ressursbehovet i hovedprosjektet, og det må jobbes med planlegging av hovedprosjektet og de ulike tiltaksdelene som foreløpig er følgende: 1) For de minste 2) Bygging av lesemotivasjon i samarbeid med skolen 3) Til ungdommen=med ungdommen? 4) Livslang lesing uten utløpsdato. Alle bibliotekene i Troms skal ikke delta i alle deler av prosjektet, men de kan forplikte seg på ulikt vis ut fra behov og kapasitet.

3) Forprosjektåret skal også brukes til utprøving av arbeidet med tiltakspakken for de minste, for å motivere til videre arbeid. Våren 2024 planlegges en "unconference" for å kartlegge hva som allerede gjøres i bibliotekene, samt innspillsmøter med mulige samarbeidspartnere, som for eksempel helsestasjon og barnehage. Det svenske Bokstart-prosjektet har blant annet inkludert bibliotekarer i hjemmebesøk fra helsestasjonen etter fødsel, og ønsker å inkludere hele familien i lesefremmende arbeid. Det vil også brukes ressurser fra Fif-prosjektet Leselyst med dei minste inn i dette arbeidet, samt Lesersørvis til barn-kurs. Troms fylkesbibliotek har en felles søknad til NB om aktiv formidling for 2024. Herfra vil prosjektene Les høyt! myntet på foreldre og personal i barnehagen og Loga munnje som retter seg mot samiskspråklige foreldre inkluderes.

Forprosjektet vil organiseres med en prosjektgruppe bestående av representanter fra fylkesbiblioteket, folkebibliotekene og UiT Lærerutdanningen/barnehagelærerutdanningen.

Milepælplan for forprosjektet:

Januar: Oppstart prosjektgruppe
Januar/februar: Møte med UiT om samarbeidsform og evt plan om PhD-søknad og følgeforskning
Januar/februar: Implementering av aktiv formidling-prosjektene Les høyt! og Loga Munnje
25.01/1.02: Lesersørvis for barn, kurs gjennom Fif
07.03: Oppstartsseminar i Tromsø, faglig innhold og videre planlegging
Mars/april: Utvikling av samarbeid med bibliotekene
Mars/april: Innspillsmøter med eksterne samarbeidsparter
23. – 24.05: Unconference - oppstart av delprosjekt for de minste
Mai/juni: Studiereise/besøk i kommunene
August: Aktiv formidling: Les høyt! Loga munnje, nytt semester
Høsten: Utprøving av innspill fra Unconferense – for de minste
September/oktober: Ny prosjektsøknad

Gjennomgående for prosjektet vil vi ha med oss både samisk og kvensk perspektiv i alle tiltakspakker, og vil blant annet bygge videre på et godt samarbeid mellom Samisk bibliotektjeneste og Sametingets bibliotek. Vi vil også ta med oss lesing og psykisk helse som et perspektiv, og ser mulighet for samarbeid blant annet med folkehelsefeltet ute i kommunene, for eksempel gjennom Frisklivsentralene der disse finnes. Geografien i fylket tilsier at det kan bli vanskelig å nå alle fysisk. Digitale tiltak vil derfor bli en del av prosjektet, og disse kan også deles i Kompetansebanken. Synliggjøring av bibliotekenes tjenester og strategi for å treffe riktig målgruppe med tiltakene blir viktig både i forprosjektet og inn i hovedprosjektet. Brukermedvirkning og god kunnskap om lokalsamfunnene vil bli avgjørende når nye tjenester skal designes i de enkelte kommunene. I tillegg vil kompetansen fra det tidligere prosjektet Bibliotekrom i Troms anvendes til å utforske det offentlige leserommet, både til felles og individuell lesing.

Leseforsker Maryanne Wolf (2018) hevder at vi har dårlig tid. Vår plastiske hjerne er allerede blitt vant til å lese kortere og mer fragmentert. Om vi ønsker å beholde muligheten til å lese dypt og konsentrert så må vi ta grep. Å lese i dybden gir oss tilgang på kunnskap til forskjell fra informasjon. Det er nettopp i dyplesinga at de største belønningene ligger, det er der vi kan hente spiren til å bli opplyste, demokratiske borgere og det er der vi finner mentale helse-gevinster som kan være til hjelp videre i livet. Og den muligheten ønsker vi at flest mulig skal ha tilgang på!

Framdriftsplan

Prosjektet er	Ettårig

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Lesersørvis for barn, kurs med Marie Alming gjennom Fif-prosjektet.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	25.01.2024
Til dato	25.01.2024

Beskrivelse	Lesersørvis for barn, digital halv kursdag
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.02.2024
Til dato	01.02.2024

Beskrivelse	Møte med UiT om videre samarbeidsmuligheter og samarbeidsform
Aktivitetsperiode	
Fra dato	15.01.2024
Til dato	15.02.2024

Beskrivelse	Aktiv formidling-prosjektene Les høyt! og Loga Munnje forberedes ut til kommunene som er med på felles søknad.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	15.01.2024

Til dato	29.02.2024
Beskrivelse	Oppstartseminar Livslang lesing - for bibliotek og nære samarbeidspartnere. Fysisk møte i Tromsø.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	07.03.2024
Til dato	07.03.2024
Beskrivelse	Innspillsmøter og samtaler med aktuelle eksterne samarbeidsparter.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.03.2024
Til dato	30.04.2024
Beskrivelse	Unconference - oppstart av delprosjektet For de minste. Fysisk møte i Tromsø forutsatt støtte til forprosjekt. Ellers digitalt.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	23.05.2024
Til dato	24.05.2024
Beskrivelse	Studiereise og besøk i kommunene.
Aktivitetsperiode	

Fra dato	01.05.2024
Til dato	15.06.2024
Beskrivelse	Aktiv formidling: Les høyt! og Loga munnje. Nytt semester, nye muligheter!
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.08.2024
Til dato	31.08.2024
Beskrivelse	Utprøving av aktiviteter/prosjektideer fra Unconference - for de minste. Vi starter med noen i enkelte bibliotek, ikke full-skala.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.08.2024
Til dato	14.12.2024
Beskrivelse	Ny prosjektsøknad til to-årig videre prosjekt basert på erfaringer fra forprosjektet.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	15.09.2024
Til dato	31.10.2024
Beskrivelse	

Aktivitetsperiode	

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om framdrifts-/aktivitetsplan	

Budsjett

1. prosjektår

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket	200 000

Andre inntekter 1. prosjektår

Beskrivelse	Egenandel, prosjektleder i 50% stilling
Beløp	400 000

Beskrivelse	Egenandel, prosjektdeltakelse folkebibliotek
Beløp	100 000

Beskrivelse	Egenandel, reiseutgifter til innspillsmøter med eksterne samarbeidspartnere ute i kommunene
Beløp	15 000

Inntekter totalt 1. prosjektår:	715 000

Utgifter 1. prosjektår

Beskrivelse	Lesersørvis til barn, kurs i Tromsø - reise og opphold kursholder samt reise deltakere
Beløp	10 000
Beskrivelse	Oppstartseminar i Tromsø, reise deltakere, samt honorar og felles lunsj
Beløp	55 000
Beskrivelse	Unconference - to dagers prosjektseminar med reise og overnatting for deltakere
Beløp	50 000
Beskrivelse	Studietur, for prosjektgruppa. Reise og opphold, to eller tre overnattinger
Beløp	70 000
Beskrivelse	Utprøving av innspill fra Unconference, eventuelle tiltak med behov for materiell
Beløp	5 000
Beskrivelse	Prosjektgruppe, reisegodtgjørelse til fysiske møter
Beløp	10 000

Beskrivelse	Egenandel, prosjektledelse 50% stilling
Beløp	400 000
Beskrivelse	Egenandel, deltakelse fra folkebibliotek i prosjektet
Beløp	100 000
Beskrivelse	Egenandel, reiseutgifter til innspillsmøter med eksterne samarbeidspartnere ute i kommunene
Beløp	15 000
Utgifter totalt 1. prosjektår:	715 000

Totalt

0

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?	Ja
Navn	UiT, Norges arktiske universitet, lærer- og barnehagelærerutdanningen
Beskriv samarbeidet	Samarbeid omkring bruk av litteratur i barnehage og skole, særlig i samband med praksis for studenter. Videre utvikling av samarbeidet med tanke på mulig PhD-søknad og følgeforskning i hovedprosjektet.
Navn	Folkebibliotekene i Troms

Beskriv samarbeidet	Bidrag i prosjektgruppe og oppstartseminar, samt medvirkende i gjennomføring av prosjektet. Uten bibliotekene, intet prosjekt.

Vedlegg

Last opp vedlegg

- Livslang lesing - et prosjekt i støpesjeen.pdf

Sammendrag og innsending